

ANY VI

BARCELONA I DECEMBRE 1893

NÚM. 275

Lo capitá Francisco de Ariza y Gomez

CRÓNICA DE LA SETMANA

HAVENTSE hagut de ficar al llit nostre company de Redacció lo Llicenciat Vidrieras, m' encarrega lo Director la confecció de la Crónica d' aquesta setmana quan 'm creya ben be seguir cobrant sense trevallar, com faig casi sempre.

No es que la setmana qu' acaba de transcórrer no siga rica en aconteixements pera no tenir que trencarme 'l cap rumiant, sols que com no contava ab aquest as, m' ha agafat desprevingut.

Vostés ya deuen estar enterats del viatge del nostre molt estimat arcalde; viatge que 'm te intranquil, pus desde qu' es fora no faig mes que somniar xoques, descarrilaments, ensulciaments de terras... en fi, tot alló que 'ns podria privá de la satisfacció de que gosa Barcelona desde que te la *vara alla* lo gerent d' aquella imprenta que diuen si hi ha una màquina que va de nit y de dia fent no mes facturas pera Casa la Ciutat.

Ara, pobre home, se 'n ha anat á Madrid, no per gust, prova d' aixó que 'l viatge no se 'l deu pagar ell, sinó pera veurer d' acabar d' una vegada ab tots los anarquistas, formant una contra-guerrilla que no 'ls deixi respirar; naturalment, ajudada pels municipals, que, ab aixó d' agafar malfactors no coneixen rival aqui ni en tot lo resto d' Europa.

Hi ha qui diu que aquest viatge ha tingut per motiu veure si pot conseguir la credencial de *quefa* del batalló fusionista, pero jo que 'l coneix, ho desmenteixó; després, que prou sab qu' abans d' ell, hi ha en Nas-Didal qu' es home de mes pés, encara que 's rebaixí lo nas que á entrada d' hivern acostuma á perdre dimensions elefantinas, efecte d' un penelló que no se l' ha pogut curar ab totes las ayguas de can Freixa.

*
* *

La nota cómica de la setmana ha sigut aquesta vegada á l' altra part del Estret; alló del germá del Sultan, creguin que m' ha acabat los quartos.

Un home que lo govern l' aguardava com al Messias; que lo poble semblava qu' esperés als gegants... que á cada moment se sentia: *ara, ara, ara*, y que al arri-var, surt lo governador de Melilla rodejat del seu lluhit Estat Major, que 's fa formá á tot l' exercit per infundirle respecte, que regala una gumia y una espingarda, que lo ministeri 's constituex en concell permanent pera saber y resoldrer per lo que surti de la boca d' aquell príncep sense mitxas, pero príncep al fi, y descendent, segóns diuen, en linea recta, de *I'átima* la que en la *Kaaba* va fer tornar mico al mateix Mahoma... donchs ara resulta qu' aquest important personatge, aquest *Bu*, ha demanat que l' amaguem en lo nostre camp, de pór que los riffenyos no li fassin un fill matxo.

Diguinme si tot aixó no ha de fer trencar de riure á las sombras de 'n Prim y Odonell si es que lo Sol 'ls toca... oh! esperintse, que 'm sembla qu' ara comensém á veurer cosas estranyas; 'n Sagasta que, ab lo peroné encolat y tot, ia sab mes llarga que 'n Mahomet Torres, ha enviat á 'n *Sagunto* á las empentas porque

ha dit: si fem bonas, l' honra será pera nosaltres y nos eternizamos en el poder; y si malas, queda desprestigiado lo representant militar de la conservaduria y 'ns hi eternisem també, porque dirém molt alt: ¿No vau voler que hi anés lo vostre guerrero? donchs ja os ho haveu trovat; y naturalment, com no 's poden prejutjar los aconteixements, ningú podrá desmentirlo. ¡No n' ha quedat poch de descansat 'l mestre!...

Jo tenia ganas de veurer si podia matar també algún moro, encara que no fos sino pera guanyarme la voluntat de l' amo de la casa hont visch, qu' es molt religiós y carlí y li dech onze trimestres, pero desde qu' he vist que als riffenyos fins los hi te pó 'n Muley-Garrafa, he preferit véurem los trastos al carré.

Prefereixo veurem los trastos al carré que no que 'm vegin las tripas prenent lo Sol en los camps de Melilla.

Si segueix la malaltia de 'n Vidrieras (Deu fassa que no) la setmana entrant la tornarem á fer petar; ara no tinch ganas d' enrahonar mes.

PEPET DEL HORT.

CARTA OBERTA

AGRAIMENT

SR. Director de LA TOMASA: Molt senyor meu; crech que 'l favor me tará d' eixa carta publicá en lo setmanari seu pera poguerli donar las gracias mes expressivas; puig com vosté be sabrá, l' anunci que 'm va insertá ja m' ha batut las olivas. Vull dir, que ja m' hi casat tal com ab ell demanava, y que per cert he trobat un dot per mi tan prehuat que jo no me l' esperava. Calculi vosté mateix que per mes qu' ella es molt rara, la pobreta no te mare, y de bitllets ne te un feix que 'm fan sé molt bona cara. Per lo tant, no estranyi donchs, que casi boig d' alegría, pregoni per tots cantóns, que no hi ha publicacions mes simpáticas al dia, que la que endressa vosté ab lo nom de LA TOMASA, puig á no ser ella, que, 'l reclam tan bé 'm va sé, no haguera passat may d' ase. Ab això me despedeixo de vosté; No 'm digui pillo si per res no me ofereixo, puig lo qu' escrit aqui deixo, un somni ha estat.

ESCAMILLO.

¡A MELILLA CATALANS!

IMPROVISSIÓ

¡CATALANS! ¿que no sentiu,
lo crit terrible de guerra
que llensa de serra en serra
lo Lleó d' Espanya altiu?
¿Qué feu donchs que no sortiu
ab má á l' eyna de moment,
lo cap alt y 'l pit valent,
contestant, com ans soliau
quan pera lluytar sortiau,
¡Via-foral y somatent!

¿No sou tal volta Espanyols?
¿No corre per vostras venas
la sanch d' aquells qu' en Atenas
venjaren traicions y dolis?
¿No sou descendents resolts
de los Cids y dels Gusmans,
dels Estenzas y 'ls Titans,
que al Océa posaren fré?
doncas, ¡apa! ¿qué os deté?
¡A Melilla, Catalans!

Aquella terra Africana,
massa de Deu que os coneix,
sos fills saben com fereix
la navaja catalana;
Los *bajás* y la *Sultana*,
lo *Sultán* y los *morets*,
pensanthi, de pór inquiet
los fá agasar tremolina
nostra roja barretina,
que sab repartir bolets!

Recordeus de l' any xixanta,
que de la bravura al sim,
á devant mateix de 'n Prim
los hi vam dá tal sumanta,
que lo seu recort espanta
encara á *Muley-Hassan*,
que es ara l' actual *Sultan*
lo que diu, posará empenyos
per domesticá als *Riffenyos*...
pero... fills, ¡Ja avisarán!

¿Que 'l creyeu? jo no, per' xó
no volguent fallá al decoro,
la rahó, la dono á un moro,
¡pero creurel? aixó, no;
¡garrotada que te crió!
sense esperar ni un moment,
¡Lo *Riffenyo* es insolent

y l' escut d' Espanya humilla?
donchs, Catalans! A Melilla!
¡A Melilla, falta gent!

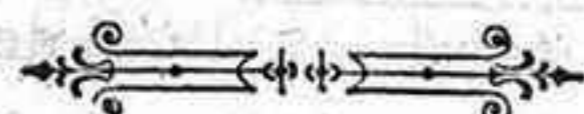
Nostra sanch allí vessada
á Espanya venjansa crida,
aném y á cada sortida
ne farém una aixafadal
May la vida perdonada
sigui d' un moro rabiós,
sense mandra, sens repós,
ni que cridin Alá! Alá!
fiquemlshi sense esperá
una bala dintre 'l cós!

¡Apa, discordias deixeu
que os fán perdre sets gegants;
A Melilla, Catalans!
que á Melilla falta hi feu;
tant punt allí arribareu,
aquet vull, aquet no vull,
fará nostra sanch que vull
de los moros botifarras
y las nostras *quatre barras*
s' alsarán plenas d' orgull!

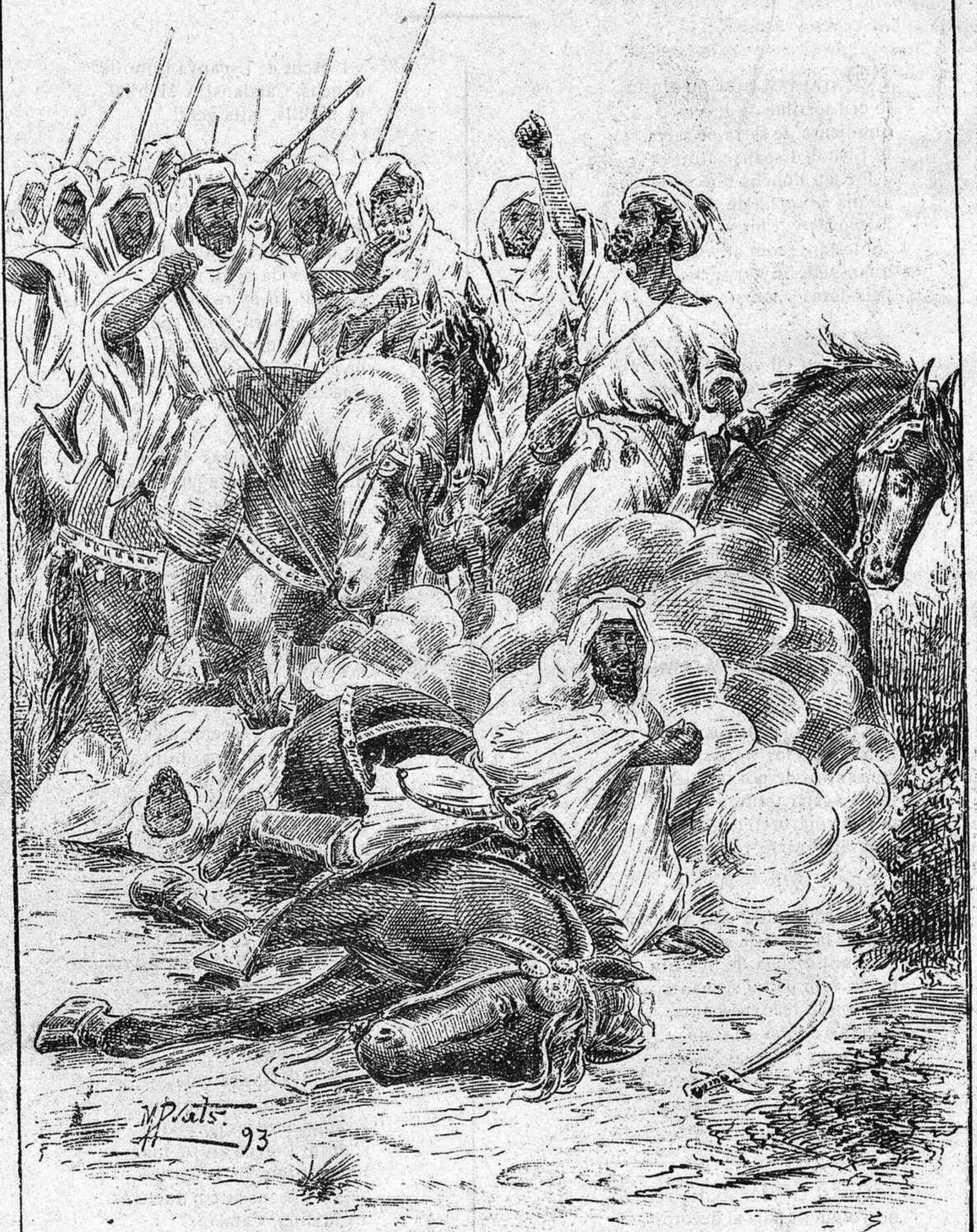
No volgau esperar més,
ni cregueu aquí os allunya
de la gloria, Catalunya
no recula may per rés;
deixi l' aixada 'l pagés,
lo sabater 'la falsilla,
lo marxant sa *pacotilla*,
sos quéfers los ciutadans,
y... á Melilla Catalans!
aném tots cap á Melilla!

Lo Lleó d' Espanya 'ns crida
y es precis no fer lo sórt
oferintli 'l nostre cor,
y oferintli nostra vida!
Apa, anemhi desseguida
á venjar nostres germans!
y tenint l' eyna en las mans
aixefant tots los *Riffenyos*,
de lo Riff, 'ns farém duenyos.
¡A Melilla, Catalans'!

JOSEPH Mª CODOLSA.

CAMPANYA D' AFRICA

M. Prats.
93

Mort del Jefe de la Caballeria riffenya Abdal-la
lo 16 del actual.

PATRICIS

—No estigas trista... Jo no soch lo teu marit pero, si vols, pots disposar com si ho fos, fins qu' ell torni de Melilla.

Pi

FARRIGO FARRAGO

Jo no sé pas l'origen d'aquesta alocució que faig servir d'epígrafe a aquest article, ni coneix l'etimologia d'aquesta paraula composta, però la costum d'usarla l'ha feta gràfica per expressar assumptes complexos i indefinits, i may com ara pot aplicarse millor per a lo que 's refereix als trastorns y la marcha que porta lo de Melilla.

No s'ha vist a la vida un cúmulo tal de disbarats, de mentidas, de trastorns sense direcció ni concert. Espanya es un barco qu'ha perdut lo timó, que se li ha enrocat l'agulla imantada y segueix un derrotero a la voluntat... no de Deu, que si fos de Deu aniriam asserats, sino a la d'un vell ab lo peroné romput, y a la d'uns quants *Dons Rodrigos* que no podian pensar may tenir a sobre un altre *Guadalete* encara que batejat ab lo nom de *Rio de Oro*.

Ahir mateix sense anar mes lluny, m'estava explicant una velleta qu'havia sigut cantinera dels voluntaris de l'altra guerra, que lo govern espanyol ha dat probas de no coneixer ab qui se las heu. Aquets riffenyos, m'heya ella, 'ns farán veurer los ulls verts... En Llopis dels Diumenges si 's creu qu'allí li creix lo tercer *dallonsas*, está ben equivocad, perque en quant vegin aquells descamisats que las nostras foras son potestas de sobras per darlos la gran pallisa, s'internarán deixantnos lo *Gurugú* y hasta lo *Gurugá*, y si los espanyols no 'ns contentem en disparar los mañers sobre las figueras de moro y las etsabaras, no 'ns quedarà mes recurs que tornarnos al camp de Melilla sense tirar un tiro.

Llavors, qué 's fá?... m'heya la velleta mirantme ab sos ulls petits y vius com los d'un ratolí... ¿edificar aquest ditxós fort qu'ojalá no 'ns en haguessim recordat may?... si torna l'exercit a la península, tornarem a tenir aquells circuncisats a sobre y altra vegada tornarem al principi de la cosa. ¿Deixarhi aquest exercit permanent de 25000 homes durant los dos ó mes anys qu'ha dedurar la construcció d'aquesta malaguanyada obra?... Allavors tan se val que desd'ara 'ns cantem nosaltres mateixos las *absollas*, perque abans d'acabar lo fort haurém acabat los pochos quartos que 'ns quedan y los joves que prou falta farán a l'industria y a la agricultura.

Haig de confessar que las paraulas de la vella cantinera van ferme molt efecte, y no vaig poguer per menos de dirli... Bé... y donchs ¿quina resolució prendria vosté? aveyám. Yo? va dirme la dona, miris, enviaria una reclamació al sultan pels perjudicis que 'ns ha causat aquesta colla de bóchs; li exigiria que 's cuidés de fer respec'ar lo tractat de Wad-Rás y m'posaría a fer lo fort.

—Bé... y qué?

—Qué?... que al primer tiro dels riffenyos contra nosaltres, dirigiria l'exercit que tenim allí, no contra Mazuzá ni Frajana, qu'aixó son romanos, sino contra Tetuan y jo li asseguro com Mónica que m'dich qu'aixís com lo sultan en aquesta comedia hi fa lo paper de según apunte, surtiria desseguida en escena y 'ns donaria altre cop aquells xavos moruns que ja

'ls torna a tenir tots, mes, unas quantas mils lliuras esterlinas que li deixaria 'l Govern ing'és per por de que no prenguessim a Tanger, y los riffenyos mirarian rabiosos, pero impotents, la construcció de Sidi-Guairiach qu'ara Deu ajut qui 'l veurá fet.

—Sab que m'penso que no va desacertada del tot, senyora Mónica?..

—Qué m'ha de dir vosté a mi...

—Y ¿per q' é no se 'n va al govern y no li presenta lo seu plan?

—No m'escoltará... ¿Que 's pensa qu'ell no ho sab lo mateix que jo tot aixó?

—Donchs per qué persisteix en fer lo contrari?

—Jo m'guardaré be de dirho... a mes qu'aixó está en la conciencia de tots los espanyols: mentres dnri la guerra durará l'arrós per algúas que sentse ella potser l'haurian acabat per sempre.

—Be, pero, ara figuris que 's fa lo que vosté diu, y di'ijim las tropas a la ciutat santa, y lo Sultan ni 'ns dona los xavos, ni los inglesos las lliuras esterlinas... ¿com s'arregla per reunir y uniformar la gent que s'hauria de menester, quan per arreglar solament aquesta sinfonia ja habem gastat tants millons?

—Ay... ¿que tonto qu'es vosté!, va dir la vella ensenyantme una dentadura com un joch de billas que ja s'hi hagués tirat lo bitlló dugas ó tres vegadas.—No 's recorda de Fransa?... Fransa estava mes esquilmada a l'adveniment de la primera república, de lo que ho está l'Espanya d'avuy, y a pesar d'aixó, per poch 's fa la reyna del mon. Tampoch nosaltres teniam tendas de campanya quan varem anar a l'África l'altra guerra; y al saltar en terra y formar devant del general Prim, qu'encara m'sembla que 'l sento, va dirnos senyalantnos lo campament del moro: *Las vestras tendas son aquellas, no mes falta que las aneu a buscar*. Y l'endémá ja hi dormim ¿Sab qué vuy dir ab aixó? que los gastos de la guerra no seriam nosaltres qui los hauriam de pagar, sino aquells cama-bruts; ab apoderarnos de dugas ó tres dotsenas de Kabilas y un parell de ciutats, ja 'ns ho cobrariam nosaltres mateixos, no tinga por.

Al arribar la conversació a n'aquest punt la velleta va tenir qu'anarsen a la seva feyna y jo a la redacció pensant, vaja, ja tinch article per aquesta setmana; trasladaré a las columnas de LA TOMASA aquest interview ab la antiga cantinera, y m'estalvio lo tenir que trencarme 'l cap.

Ara ja ho saben.

SERRALLONGA.

PASATEMPS

Fes lo que 'l cap t'indiqui; al cor deixal dir.

—Francisco, fesme un got d'aygua ab sucre.

—Senyoret, no hi ha ni una gota d'aygua.

—Donchs fesme una tassa de the.

No basta derribar; s'ha de saber lo que te qu'aixecarse després.

¡ MARES !

Mares ¿per qué ploreu desesperadas
per vostres fills que lo deber los crida
á batirse per l' honra de la patria
quan contentas estar d' aixó deuriau?
¡Batirse per la patria! ditxa inmensa!
¡Qui pogués torná á jove, y desseguida
agafar lo fusell ple d' entusiasme
com ab altres companys, varém fe un día.
Jo també mare tinch, y me'n recordo
qu' ella m' acompanyá, trista, molt trista,
lo jorn que vaig partir, mes era jove
y res del mon adeturarm' podia
las onadas de sanch que per mas venas
en 'quells instants brunsineijant corrian.

Molt llarga fou la guerra, moltes horas
vam passar de torments, lluytantne sempre
com lleóns famolenchs; may 'l coratje
van perdre las maynadas enemigas,
y á la fi van triunfar; que Catalunya,
sempre ha sigut model de gent valenta.
Retornárem aprés, ¡dia de galal
Carrers, plassas, balcóns, portas, finestras...
tot de llorer guarnit, grans crits de viva,
regalos y dinérs, solemne festa.
Donchs aixó us passará, deixeu que are
com á valents que son, al camp depressa
s' en vagin á lluytar ab entusiasme,
puig un premi á tots ells Espanya serva.
¿Mares, per qué p'oreu desesperadas
per vostres fills que lo deber 'ls crida
á batrers per l' honra de la patria
quan contentas estar d' aixó deuriau?

J. TARRÉ Y R.

Vots son trunfos

Sonet ab estrambot

Don Cosme, concejal desde 'l dilluns,
que no es pas un senyor dels mes dolents,
pro que gasta molts fums en tots moments
no més perqu' es un home que 'n té alguns,
assegura que vá tenir molts munts
de vots á favor seu... ¡no sé quants cents',
sent aixis qu' entre amichs y pochs parents
vá reunir, legalment, vint vots, tots junts.
Extranyant ell mateix que 'n tingués tants,
retréu, si li retreu las eleccions
algún dels enemichs ó contrincants,
lo miracle dels peixos y dels pans.
—«Vots son trunfos: deixévos de rahons:
(exclama) jo me 'n rento be las mans.»
Y don Cosme, que busca 'ls bóns bossins,
's trova per ressort ficat á dins
de l' olla... per supuesto! ab molt bons fins.

PEPET DEL CARRIL.

A la meua sogra

«La sogra es una dona
que tan pot ser dolenta com ser bona.»

Jo

SONET

Sogra modelo, sogra venerada
per mi tan com la santa mes gloriosa,
tú, com las altres sogras no 'm fas nosa,
perqu'è, per serho tot, fins ets callada.
Tu á n' ella calmas quan está exaltada,
si vol cridar, un gesto teu la imposa,
ab mi sempre has estat molt carinyosa
per xó t' alabo tant, sogra estimada.

Jamay del teu costat vull separarme
perque ets l' ángel guardia de ma ventura
y tan mare ets per mi com per la Carme:

Per tu 'l meu cor ne sent tanta ternura
que si un jorn, tot pot ser, logro enviudarme
ab tu jo 'm vull casar, santa criatura!

OCLIME OILL.

ESGOLTI

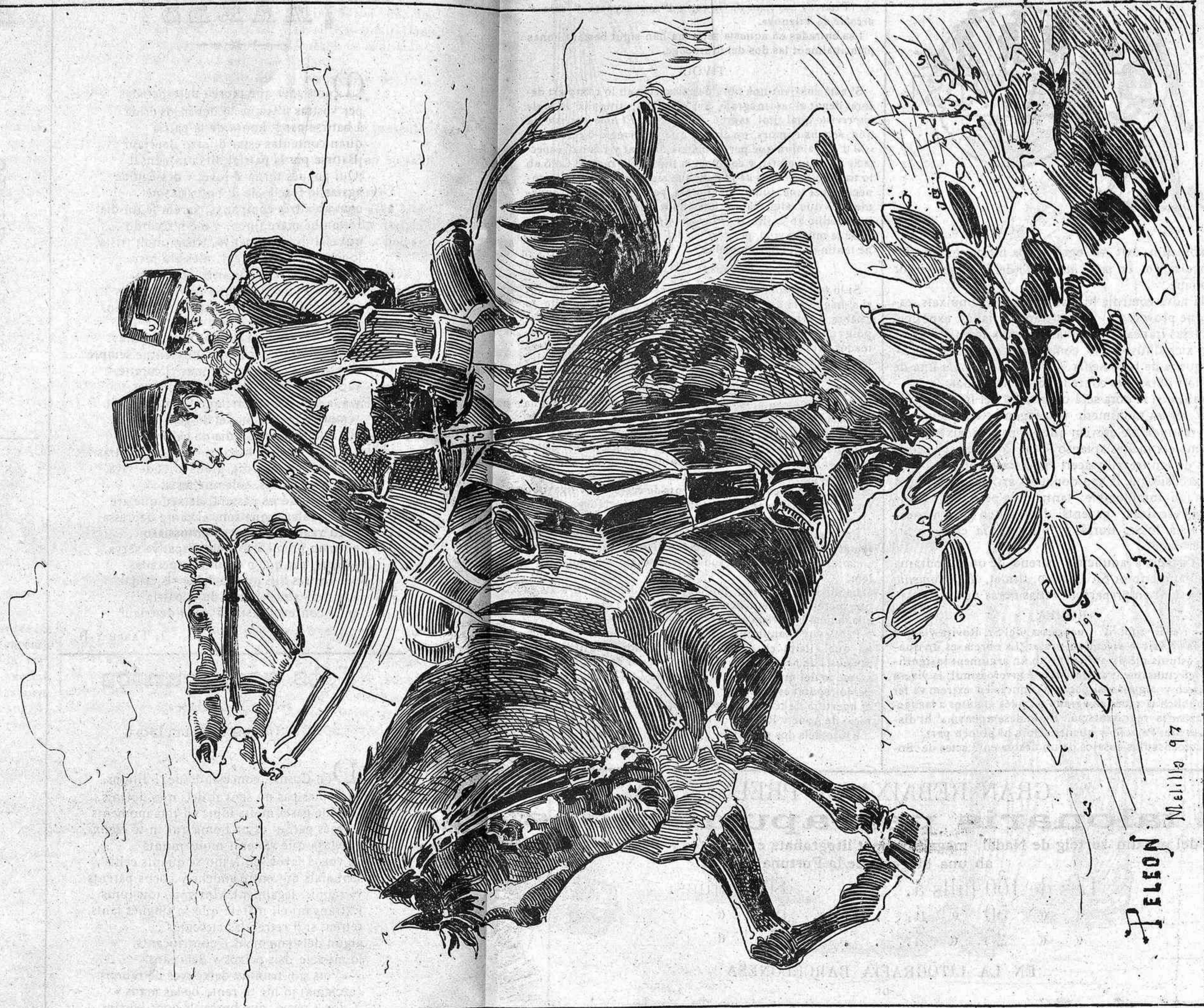
SENYORETA... ¿Que no 'm sent?
Esperis... acostis, vingui,
no permet que l' entretingui
tant sols un petit moment?
¿No m' escolta quan bé sab
que l' estimo, que l' adoro,
que per vosté sols jo 'm moro
y 'm te trastocat lo cap!
¿Qué? ¿No ha reparat vosté
que jo, per tot la segueixo,
que suspiro, que sufreixo
y 'm moro, que, ni jo ho sé?
¿No m' escolta? ¡Qui ho diria!
¿Tan crudel vosté es per mi?
Vol, encar, ferm' mes sofri?
Guarda tanta traydoria?

Que no creu, que jo, (y no es poch) .
sols per conseguir sa má,
me 'n aniria á matá
tots los moros del Marróch?
¡Oh! y no m' creu! ¡Que dolenta!
No sigui, per Deu, ingrata,
lo seu llarch silenci 'm mata,
y mon cor mes atormenta.

Ni tan sols un moment breu
vosté no 'm vol escoltar?
Pot, senyoreta, deixar
que sufreixi mes?—¿Si?—, Adeu!

Ja que no escolta mos crits
y á mos prechs no vol dar treva,
quan arribi á casa seva
fassi un petó á na 'ls petits.

BERNABÉ LLORENS.

FELEON

Melilla 97

Ferit de mort, (acció del 30)

NOVETATS

Notabilíssim éxit va lograr en la nit de son estreno la comedia *Tot es mal que mata* del intel·ligent actor Sr. Colomé.

En la nova comedia hi han tipos ben dibuixats, escenas que provoquen á menut francas riallas, exposició d' agudesas francas y espontáneas y un desenllás encar que un xich difús per lo complicat, tan sumament acertat que fa de la comedia *Tot es mal que mata* una de las millors obras que conté lo teatro Regional.

No sabém si la obra será un arreglo del francés, puig á jutjar per lo mohiment del según acte, que es un complert *vaudeville* creyém que sí, pero si aixís es, no per xo mereix menos aplauso lo Sr. Colomé per lo concientsut de son trevall y ácert en lo trasplantaru.

La excusió que li han donat los artistas, casi se pot dir que fou inmillorable; tanta es la perfecció ab que siguié representada, haventsi distingit en gran manera la Sra. Palá, lo Sr. Borrás y lo *pare de la criatura* Sr. Colomé.

Pera dissapte s' anuncia l' estreno de un melodrama del reputat escriptor Sr. Castillo, titulat, *El testamento perdido* estant en preparació varias obras novas.

ROMEÀ

Carlos I es lo titol d' una pessa del Sr. Rovira y Serra estrenada ab éxit lo divendres passat. La obreta es un quadro de costums plé d' animació ab un argument insignificant y defectuosament desenllassat é inverossimil; la vivesa del diálech y algunas situacions cómicas en extrem va fer que 'l públich la rebés ab agrado y cridés al autor á las taulas al acabar la representació. En lo desempeñyo s' hi distingeix la Sra. Parreño y quants actors hi prenen part.

Han comensat los ensajos de un drama en 3 actes de So-

ler (Pitarra) *Las claus de Girona* y d' un saynete *A casa l' arcalde de Vilanova*.

Las entradas en aquesta setmana han sigut bastant bonas principalment las dos del diumenge.

TIVOLI

S' está ensajant una obra de espectacle ab lo complert decorat degut al escenógrafo Sr. Carreras, titulada *El viaje imprevisto* qual titol també podria ser *El timo previsto*, ja que, segons rumors, no es mes que un arreglo ó cosa per l' estil d' altra obra que per lo mateix decorat y resto d' espectacle s' havia escrit, y compost la música lo mestre Cotó ab lo titol de *Las Bodas de plata* y que siguié aprobada y reconeguda per una junta de literats, pero que ara per conveniencias que algú sabrá fins ahont arriban, ha arreglat lo Sr. Castillo ab lo titol de *El viaje imprevisto*.

De la música que, per *sort*, es del mateix mestre Sr. Cotó ne tenim molt bonas noticias.

GRANVIA (abans CALVO-VICO)

Si lo teatro, com se diu, es una escola, frescos estariam si s' haguessin de pendrer per modelos las teorías que lo célebre escriptor noruech Ibsen, desarrolla en sa *Nora*, puig aquell final en lloch de ser fet d' un que 's titula reformador del teatro, sembla sols propi de qui professa ideas tan exaltadas que deixan molt petites á las dels anarquistas. *enragées*

De cap manera aprobém la resolució de la protagonista en lo final esmentat y ab nosaltres creyém qu' estava la majoria de espectadors tant de localitats com de galeria, puig observarem una general reprobació.

També se ressent lo drama *Nora* de pesadés en certas escenas, si be n' hi han de magnificament descrites.

La traducció pareix feta ab bastanta escrupulositat, peccant no obstant en alguns moments de ecsés de vulgaritat, impropio del llenguatge que deuen usar personas de carrera com son l' advocat y 'l doctor.

En la execussió hi brilla la Sra. Mena pera qual actriu fou arreglada la obra. Los demás artistas, com que los personatjes que representan son bastant secundaris, no 'n parlém.

La direcció escénica fou admirada de tothom aixís es que mereix un verdader aplauso lo Sr. Tutau, ja que en ella denotá la pericia que en aquest ram posseheix.

Pera avuy s' anuncia l' estreno d' una sarsuela en un acte, qual lletra es del Sr. Figuerola Aldrofeu, titulada *La conquista de papá* iquina conquista deurá ser; y pera lo dissapte lo del melodrama d' espectacle *La Camorra* arreglat per lo reputat escriptor Sr. Rovira y Serra, segons lo cartell d' apertura de temporada y segons los d' are, ab la colabració de Ayné y Rabeil.

¿Quin dels dos será eli?

UN CÒMICH RETIRAT.

GRAN REBAIXA DE PREUS

en los **talonaris per apuntacions**

del proxim sorteig de Nadal, magníficament litografiats é impresos á dugas tintas ab una alegoria de la Fortuna

Los de 100 fulls á. 80 centims.

« « 50 « á. 50 «

« « 25 « á. 25 «

EN LA LITOGRAFÍA BARCELONESA

DE

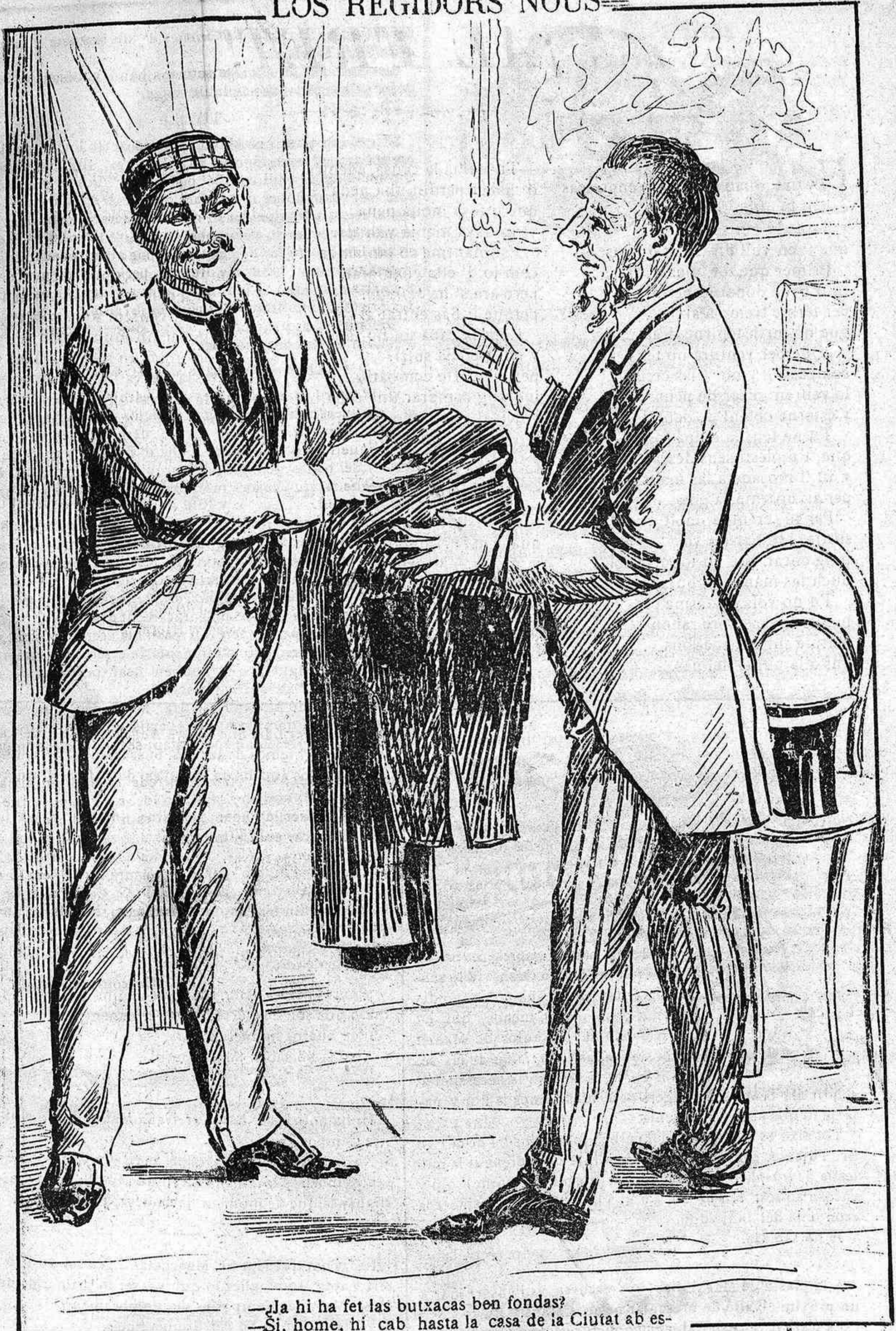
RAMON ESTANY

5. Cant Ramón, 5.—Barcelona

Principals kioscos y librerías.

Als corresponsals de LA TOMASA se 'ls concedirá lo desquento acostumat.

LOS REGIDORS NOUS

—Ja hi ha fet las butxacas ben fondas?
—Si, home, hi cab hasta la casa de la Ciutat ab estatúas y tot.

¡AL FRET!

Ay fret, quan repoch m' engrescas
es tan lo que t' aborreixo
y 'l que jo per tu sofreixo,
que t' en vull dir cinch de frascas.

Primer que tot, digam, fret,
¿qui t' ha donat lo permís
per ferme tremolá aixís
que no puch tenirne dret?

¿Que per ventura no tens
compassió, y no 't fas creus
lo veurem picar de peus,
y estarne petant de dents?

Tu ne tens la culpa tota
que 't molesti sens descans,
y dú 'l mocadó á las mans
per aixugarme la gota.

Per tú, creume, molt me raca
surtir á donar un vol,
puig encar que 'm toqui 'l sol
dich las mans á la butxaca.

Tu no vols deixarme pas
buscantme sempre rahons,
fentme surtir panalions
fins á la punta del nas.

Tu ne 'ts la causa, además,
d' haber perdut una nena
que li feya molta pena
y 'm dava menjá y dinés.

Estimantme ab tan amor
com jo d' ella enamorad,
pero ara s' ha refredat
perque li has entrat a' cor.

Com la capa tot ho tapa
y no 't podía sufri,
per poguerte combatí
me vaig comprar una capa,
y deixant de fer lo pobre,
tan de día com de nit,
á tu 't tenia rendit
sens tocarmela de sobre.

Un vespre de molta fosca
'nava distret caminant,
quan 'm surt un al devant
y 'm diu:—Minyó, treu la mosca.

—Moscas al hivern? vaig dir,
y sens deixarme parlar
una arma me va á puntar
perque no pogués fugir.

Me palpa per tot arreu

depressa y desesperat
trobantho tot escurat
y fret igual que la neu.

Y pensant en tal moment
del que fuig algú s' escapa,
m' agafa de cop la capa
y fuig com un llamp corrent:

Jo al veurém sol y robat
vaig per un municipal
y en trobo un solá un fanal
que ja estava tot glassat.

Ja veus si queixa de tú
tinch per sempre malahirte,
y quan apretas fort, dirte
lo que no 's diu á ningú.

Ab aixó fes lo farsell
y fuig ben lluny mi vols creure,
puig com ningú te pot veure
aquí pots deixar la pell.

Y perque vegis y notis
que rastre teu no volém,
al sentirte, ja 't tirém
las vidrieras pels bigotis.

M. GARDÓ FERRER.

Al finalisar la representació de
Nora en lo Teatro Gran-via lo sen-
yor Tutau va fer una peroració di-
hent, poch mes ó menos, que en
vista de que los autos de Madrid
'ns daban las *escurriallas* de las se-
vas obras, 's veyá en la necessitat d'

acudir als Teatros estrangers pera mostrarnos la flor y natá de lo que allí 's representa.

Tot aixó es molt laudable, pero si lo que 'ns ha de dar lo Sr. Tutau es com lo *Nora*, val mes que no s prengui la molestia de *trasplantar*, que pera fer dormir ja tenim l' opi y encara aquest *beleño* no ataca á la moral social, sino á la economia del individuo.

Ja ho sab ara.

A la plassa de Marquillas uns escuras van ensarronar á un pròxim ab alló de presentar negocis grans.
La festa li va costar al *mano-nou* durets.
Massa poch!

Diu un periódic que Donya Angela vehina del carrer de Valencia, al temps d' anar á buscar un carro van entrar á casa seva los amichs de lo qu' es dels altres y van robar lo que van poguer.

En comptes d' anar á buscar un carro, lo qu' havia d' anar á buscar eran municipals.

Si 'ls hagués trovat.

A Persia un terremoto ha enfonsat una capital morinthe 15000 personas.

Miréus que lo mon fa días que sembla deixat de la má de Deu...

¡Pobres persas! Be, nosaltres tenim un Moret y un Gamaso que son dos terremotos permanents.

¿Per burros ho mereixém?

Aixó ja ho sabia. ¡Massa poch!

Hi ha noticias d' haver arribat á Malilla lo general Martinez Campos.

No duptém que, ab lo valor, pericia y patriotisme de que tantas mostrás te donadas dit brau capdill, tornarà al país la confiança que de moment havia desaparegut.

Bé! ¿Com quedém Sr. Mencheta?... ¿Va ser vosté ó lo mateix Lopez Dominguez lo qui va ser lo primer de notificar al Sr. Martinez Campos lo seu nombrament?

Vosté fora molt bo per llimpia botás.

Per alló del *llustro*.

Aquestos dies va darse en Barcelona un espectacle repugnant; vuyt naturals de *Calcuta* varen ser agredits per una turba creyentlos riffenyos.

Sembla mentida que una Ciutat civilisada com es la segona Capital d' Espanya, dongui lloch á que los estrangers 'ns mirin ab ulls de llástima.

Senyors, mes cui la lo, mes serietat y mes cordura.

¡No fem lo burro!

Ara resulta que la célebre *Mezquita* no está mes que escarbotada, y *Frajana* mil cops arrasada per los nostres projectils, s' aixeca aixerida y fresca haventhi tingut lloch una gran fira.

Despues dirán que los sants moros no fan miracles...

¡Embusteros!

Diu un periódich que la convalescencia del Sr. Sagasta es objecte de molts comentaris.

També ho son aquells flemons que li acostumans á sortir de quan en quan.

¡No li ha vingut poch bé aquest peroné!... Mira, no treballa y cobra.

Es d' una germandat que no van per trimestres.

Ni tenen andador.

Ara resulta que 'u lloch de *ampararnos* lo germá del Sultan Muley Arafa (aixís l' va anomenar *El Diluvio*) nosaltres l' hem d' ampará á n' ell.

Es molt salat lo que 'ns passa á Melilla.

Veyam si al ultim ni germá del sultan será, ni será *Araaf* ni *Arafa* sino *Garrafa* ó *Garrofa*.

«Per satisfacció de varias personas que s' han dat per ofesas, nostre colaborador Sr. Coll (Oclime Oill) participa als lectors de LA TOMASA que no copiá cap personatge de la vida real y per lo tant no 's proposá ferir la dignitat ni la honra de ningú en l' article titulat *La pila del greix* insertat en lo número anterior del nostre setmanari.

Diu un periódich que algunas personas significadas d' aquesta capital s' han interessat en favor de varis anarquistas presos.

L' arcalde de Tarrasa sembla que també ha visitat al senyor Gobernador porque 'n deixes libres á dos detinguts en aquella població aduhint que de no ferho podía alterar-se l' ordre.

Lo Sr. Larroca s' ha negat á tals pretencions.

Lo passat diumenge s' embarcaren en lo vapor *Nuevo Extremadura* que surtí pera Málaga, tres caixas contenint productes químichs, drogas y medicaments que l' *Associació dels coros d' en Clavé* envia al hospital que te instalat en Melilla lo periódich de Madrid *El Heraldo*, resultat dels beneficis que dita *Associació* obtingué en lo festival que doná en lo Palau de Bellas Arts á benefici dels ferits de la guerra d' Africa.

Lo transport d' aquestas caixas corra á cárrech dels consignataris Srs. Molt y Coromina-, quals Srs. s' han ofert transportarho gratuítament.

Creym qu' es la manera mes útil porque se 'n pujan aprofitar los que tenen que menester remeys pera curarse.

Secció Marítima

Lo berganti *Estat*, capitá *Peroné*, está ab mar grossa y vent africá deturat en ayguas del *Estret* sens poguer tirar amunt ni avall.

Ara 's dirigeix allí á tota máquina lo vapor *Saguñto* pera tirarli un cable, pero 's tem que desde *Gibraltar* no li tallin.

Lo sultan desde *Fex* s' ho contempla ab la má á l' ullera tot fent l' ullét á las kábilas de *Mazuza* y de *Frajana*.

Lo Brit-barch Carlos VII á redorso cabo Venecia espera l' hora de que 'l cridi lo segon apunte pera sortir en escena, vigilat pel cruceró *gorro frigio* ab las calderas encesas.

Telegramas

«De la premsa ensuciada»

Madrid, 29.—11 matí.—De resultas de la forta abrasada que 's van dar 'n Martinez Campos y D. Práxedes, 's tem no se si li hagi desencolát lo *peroné* al President del concell... de cent.

MONGETAS.

Idem, 29.—12 id.—'N Lopez Dominguez diu que te *escudella de carbassa* per tot l' any y encara pot ser no se l' acabi; y 'n Moret una *barra* de turróns inglesos que la guarda per Nadal..

FASOLETS.

Idem, 29.—1 tarde.—Lo Sr. Martinez Campos ha promés enviá al Sr. Lopez dels Diumenges lo *mico* mes gros que trobi á Marruecos.

De Melilla

«Del nostre cable particular»

Melilla, 29.—8 matí.—Muley-Garrafa no es lo tal germá del Sultan; ha resultat ser lo mes vell dels dos moros que venian sabatillas á la porta del Teatro Principal. 'N Messias está avergonyit.

AL-CA-LÍ.

Idem, 29.—9 id.—Lo sultan sembla que vol enviar al Gobernador de Ceuta la Creu de *Noth-Kaula-Cara* per haver sumariat al soldat que va da la bofetada al moro de marras.

CAG-HAR-INA.

Idem, 29.—10 id.—Al saberse lo nombrament del nou *quefa* del exercit d' Africa, tots los moros s' han tornat grochs.

Despres s' ha sabut que s' havian pintat.

SAC-HAR-NAT.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

◆ PREUS DE SUSCRIPCIÓ: ◆

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2'00 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »
» atrassat.	0'20 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigir-se á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramón, número 5.—LITOGRAFIA BARCELONESA DE RAMÓN ESTANY.

ESPECIFICHS

Desde que he prés la *Maitre Sely* i no m'ha sortit poca de quincalla del meu individuol...

COLEGIO UNIVERSAL

DE 1.ª Y 2.ª ENSEÑANZA

Incorporado al Instituto de esta Provincia

—Calle Ancha, 59—BARCELONA—
(Edificio «Niu Guerrer»)

Primero en España en donde se enseñan todos los
IDIOMAS EUROPEOS

Preparación para la carrera de INTERPRETES.

COMERCIO

Correspondencia comercial, Cálculo mercantil y Teneduría de libros—Clases de Teneduría é Idiomas de 8 á 10 noche.

Se admiten pensionistas, medio pensionistas, recomendados y externos.

OBRAS DRAMÁTICAS

DE
RAMON BORDAS Y ESTRAGUES

*** Que en obsequi als favoreixedors de LA TOMASA ***
se concedirán ab un 25 per 100 de rebaixa

Aplech de 10 obras distintas de 20 rs. á 15 rs.

Ateos y creyents (drama) . . de 4 rs. á 3 rs.

Lo mohiment continuo (comedia 4 rs. á 3 rs.

De venta en la administració

—5, SAN RAMÓN, 5—BARCELONA

EN LA LITOGRAFIA BARCELONESA

DE

RAMÓN ESTANY

—5, SANT RAMÓN, 5—Barcelona—

Acaban de confeccionarse un sens fi de dibuixos propis pera FELICITACIONS DE NADAL pera las corporacions de SERENOS y dependents de CAFÉS, FONDAS, PERRUQUERIAS, FORNERS, LAMPISTAS CARBONERS, ESCOMBRIAYRES, etc., etc., tot á preus sens competencia.

ambé en dit establiment hi ha un numerós assortit de cromos procedents de las principals fábricas de Fransa y Alemania, rebuts directament.

Ventas al por major y menor

—NO EQUIVOCARSE: 5, SANT RAMÓN, 5.—BARCELONA—